

Cultura i sostenibilitat: allò que el desenvolupament no sap pensar

Publicat per [Interacció](#) [1] el 28/04/2020 - 14:00 | Última modificació: 29/04/2026 - 12:07

La relació entre cultura i desenvolupament sostenible no és nova, però continua sense tenir un lloc clar en l'arquitectura de les polítiques globals. La pròpia Agenda 2030, que es presenta com un marc integrador capaç de "transformar el món", no incorpora la cultura com a objectiu específic. Aquesta absència no és anecdòtica. Explica una dificultat més profunda: la incapacitat d'incorporar la cultura com a dimensió estructural del desenvolupament.

El document de la Red Española de Desarrollo Sostenible parteix d'aquesta tensió. D'una banda, reconeix el paper central de la cultura en la configuració de valors, comportaments i formes de vida. De l'altra, constata la seva marginalitat en els marcs de decisió globals. Aquesta doble condició defineix el punt de partida: la cultura és imprescindible per al desenvolupament, però continua sent pensada com un afegit.

La cultura com a llenguatge de la sostenibilitat.

Allò que no entra en els indicadors sovint sí que circula en les imatges i els imaginaris.

El text situa el debat en una clau sistèmica. La sostenibilitat cultural no es pot pensar de manera aïllada perquè depèn de la relació entre múltiples dimensions del desenvolupament: econòmiques, socials i ambientals. Aquesta mirada transversal no és només analítica. Té conseqüències operatives. Obliga a treballar en clau multinivell i a reconèixer que les dinàmiques locals i globals estan interconnectades.

Aquesta perspectiva introdueix un desplaçament rellevant. La cultura deixa de ser un sector per esdevenir un sistema. Un sistema compost per valors, identitats, sabers, llenguatges, institucions i pràctiques que travessen la vida social. El document en proposa una lectura explícita: el sistema cultural inclou des del benestar i la qualitat de vida fins a la governança, el patrimoni, l'educació o els mercats culturals. Aquesta ampliació no és innocent. Canvia el marc des d'on es decideixen les polítiques.

En aquest punt, el text introdueix un segon desplaçament. La cultura no només acompanya el desenvolupament. El condiciona. La manera com una societat pensa, imagina i interpreta el món determina la seva capacitat per afrontar crisis i transformar-se. La cultura opera com a infraestructura de significat.

La sostenibilitat com a sistema de decisions.

No només què es fa, sinó com es connecten pràctiques, materials i criteris.

Aquesta idea es concreta en diversos àmbits. El document assenyalava la necessitat d'incorporar la sostenibilitat en les pràctiques culturals, des de la gestió dels museus fins a la producció artística o la construcció d'imaginari ecològic. També insisteix en el paper de la narrativa. No hi ha transició ecosocial sense relats capaços de fer-la pensable.

Al mateix temps, apareix una tensió que travessa tot el text. La cultura és reconeguda com a factor de desenvolupament, però continua sent tractada com un recurs instrumental. Es valora la seva contribució al turisme, a l'economia o a la cohesió social, mentre es manté una certa dificultat per reconèixer-la com a espai autònom de producció de sentit. Aquesta ambivalència limita la seva incorporació real en les polítiques.

El diagnòstic és clar. El model de desenvolupament actual es troba en un carreró sense sortida, marcat per la crisi ambiental i les desigualtats socials. En aquest escenari, la cultura esdevé estratègica perquè permet replantejar valors i imaginar futurs possibles. No aporta solucions tècniques. Aporta marcs de sentit.

Això obre una pregunta que el text no tanca, però que el recorre de principi a fi. Com es tradueix aquesta centralitat en política pública. La resposta no passa només per incorporar la cultura als objectius globals. Passa per reconèixer la seva capacitat d'incidir en totes les dimensions del desenvolupament i per construir aliances que permetin operar en aquest nivell.

El document apunta una direcció. Reforçar la producció de coneixement, generar evidències, construir xarxes i incidir en els plans de desenvolupament. També insisteix en la necessitat de superar visions assistencialistes que consideren la cultura un luxe prescindible. El desafiament és més profund. Es tracta de canviar el lloc des d'on es pensa el desenvolupament.

La idea de fons és ambiciosa. Sense cultura, el desenvolupament no és sostenible perquè no té capacitat de

transformar comportaments, imaginaris ni formes de vida. El que està en joc no és la presència de la cultura en les polítiques. És la seva capacitat de redefinir-les.

Referència

Martinell, A. (coord.) et al. (2020). *Cultura y desarrollo sostenible. Aportaciones al debate sobre la dimensión cultural de la Agenda 2030*. Red Española para el Desarrollo Sostenible (REDS). [Text complet \(pdf\)](#) [2]

Categories: Article

Categories: Articles i anàlisi

Etiquetes: cultura i sostenibilitat

Etiquetes: desenvolupament territorial

Etiquetes: drets culturals

Etiquetes: pensament cultural

Etiquetes: polítiques culturals

- [3]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/blogs/2020/cultura-i-sostenibilitat>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>

[2] https://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/reds_cultura-y-desarrollo-sostenible-2020.pdf

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/8270>